

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΠΕΝΘΗ

ΤΟΥ κ. Μ. ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ

Ο ΠΟΙΗΤΗΣ ΤΩΝ "ΣΚΙΩΝ"

(Ο Λάμπρος Πορφύρας ως άνθρωπος)

ζωή ενός ποιητού, δεν μπορεί να μοιάζει με των άλλων ανθρώπων. Έχει πάντα μία δική της όψη, έντελώς ξεχωριστή κ' ασυνήθιστη, που την παρουσιάζει στα μάτια του όχλου (και όχλος στην περίπτωση αυτή είναι όλοι οι άνθρωποι, εκτός από εκείνους που μπορούν να προσεγγίσουν στην Τέχνη) σά φαινόμενο. Ο αληθινός ποιητής ζή πρό πάντων μέσα στον έαυτό του. Όταν μάλιστα η ψυχή του πληγωθεί από μυστικούς πόνους, που μόνο αυτός τους αισθάνεται, το ψυχικό του κλεισμο μεγαλώνει, το άποτρόβημά του στενεύει κ' ο πόθος του να φύγει απ' τον κόσμο γίνεται το καθημερινό του σαράκι. Έξακολουθεί βέβαια να ζή ανάμεσα στους ανθρώπους, μα βρίσκεται μακριά τους, χωρισμένος απ' αυτούς για πάντα κ' ανεπαύθητος. Ο κόσμος γύρω του μοιάζει πιά σαν ένα τοπίο άναερου, στοιχειωμένο από σκιές άγαπημένες, που δεν ύπάρχουν πιά και που ίσως δεν ύπήρχαν ποτέ και που η θλιμμένη συντροφιά τους γλυκαίνει τον πόνο του χροϊού τους. Κι' έρχεται στο τέλος ο θάνατος, που δεν εινε πιά το τρομερό και μυστηριώδες γεγονός που κλείνει τη ζωή μας, αλλά κάτι άπεραντα γλυκό, σαν την πραγματοποίηση ενός όνειρου.

Έτσι έζησε κ' ο Πορφύρας, ο μελαγχολικός Πειραιώτης ποιητής, που ο θάνατός του, φαντάζομαι, θα λύπησε τις εϊσίσθητες εκείνες ψυχές που θεωρούν την ποίηση σαν την εϊγενικότερη εκδήλωση της ζωής, και δεν θα τις λυτούσε ο θάνατος κανενός άλλου απ' τους συγχρόνους ποιητάς μας.

Τον Πορφύρα τον ήξερα απ' τον καιρό που εϊμουν παιδί, από τότε που διάβαζα με θαυμασμό εδω κ' εκεί τα ποιήματά του, χωρίς να καταλαβαίνω, παρά ελάχιστα πράγματα απ' αυτά. Καθόμαστε τότε στον ίδιο δρόμο, στη λεωφόρο Χαριλάου Τρικούπη, εκεί που έμεινε ο ποιητής μέχρι του θανάτου του, και κάθε μέρα σχεδόν τον έβλεπα.

Αν δεν ήξερα πως εϊταν ο Πορφύρας, δεν ξέρω ποιά εντύπωση θα μου έκανε ο κοντός κ' αδύνατος αυτός άνθρωπάκος, που περπατούσε πάντα σωφτός μ' ένα λεπτό μαστουνάκι στο χερί, άπάνω στο άσπιο του κάκου προσπαθούσε να στηρίξει το βάρος του σώματός του.

Πολλές φορές μου τύχαινε να μπαίνω στο ίδιο τρώμ μαζί του. Διάλεγα τότε ένα μέρος, απ' όπου θα μου εϊταν εύκολο να τον προσέχω, χωρίς να φαίνομαι άδιάκριτος και σ' όλη τη διάρκεια της διαδρομής δεν ξεκάρφωνα τα μάτια μου από πάνω του.

Εκείνο που μου έκανε πρό πάντων εντύπωση, εϊταν η παντοτεινή μελαγχολία του προσώπου του, που έδινε στ' ακανόνιστα χαρακτηριστικά του μια ξεχωριστή γοητεία. Τα μάτια του φαινότουσαν πάντα σαν διακρυσιμένα ή έτοιμα να διακρυσούν. Κι' από τότε μου έκανε την εντύπωση πως μυστικοί πόνοι —πόνοι όμως που δεν έχουν καμιά σχέση με την καθημερινή ζωή— τον βασάνιζαν κ' ότι η θλίψη άποτελούσε τη μόνη κατάσταση της ψυχής του.

Η αντίληψή μου αυτή δεν άλλαξε καθόλου, όταν έπειτα από μερικά χρόνια —κατά το 1923— τον γνώρισα και προσωπικώς. Έγινε αλλίματα πεποίθηση. Η φωνή του, η κινήσεις του, οι τρόποι του, όλα εκείνα που έπρόδιδαν τη βαθειά του μελαγχολία. Μιλούσε άργα και κομπιάζοντας, σαν να προσπαθούσε να βρει τις λέξεις που ήθελε να πει κ' ο θλιμμένος τόνος του δεν άλλαζε ούτε όταν διηγόταν το πιο εϊθιμο άστείο.

Πραγματικά, το πάθος του Πορφύρα, κατά τα τελευταία πρό πάντων χρόνια, εϊταν ά διηγείται εϊθιμες και σακιστροφικές ιστορίες, που, όπως έλεγε, του τις εϊχαν διηγηθεί άλλοι, μα πού, όπως φαντάζομαι, τις έφτιαχνε μόνος του. Το έκανε ίσως αυτό ως αντιπερισπασμό προς την ψυχική του κατάσταση. Λένε για τους εϊθιμογράφους πως εϊναι οι μελαγχολικότεροι των ανθρώπων. Κάτι άνόλογο συνέβαινε και με τον Πορφύρα στην περίπτωση αυτή: Ξεκόραζε λίγο τη μελαγχολία της ψυχής του.

Θυμάμαι ακόμα κάποια απ' τις χαριτωμένες αυτές ιστορίες του,

που μās τη διηγήθηκε μία νύχτα σ' ένα καφερείο του Πειραιώς, τονίζοντας τα λόγια του με χτυπήματα του άχώριστου μαστουνού του στις πλάκες του πεζοδρομίου.

— Κάποιος θαλασσινός —άρχισε να μās λέει— ο καπετάν Νικόλας, είχε πηγεί σε νανάγιο. Όταν οι σύντροφοί του, που εϊχαν σωθεί, ξαναγύρισαν στον Πειραιά, σκέφτηκαν πως έπρεπε ν' άναγγείλουν στη χήρα του τη συμφορά που την είχε χτυπήσει. Έπρεπε όμως η φτώχη γυναίκα να το μάθει με τρόπο, για να μην πάθει τίποτε. Έπειδή όμως κανένας απ' τους ναυαγούς δεν άποφάσισε να πάει να πει τα θλιβερά μαντάτα στη χήρα, άνάθεμα στον πιο γέρο απ' αυτούς, επειδή τον θεωρούσαν πιο έμπειρο κώλας, τη διαάρεστη αυτή άποστολή.

— Πρόσεξε όμως! του σύστησαν. Να της το πεις με τρόπο να μην της έρθει κανένα κακό της γυναίκας. Μην της το πεις άπτόμα... Σιγά... σιγά...

— Έννοια σας! άπάντησε ο γέρο θαλασσινός. Μείνετε ήσυχoi και ξέρω εγώ τι θα κάνω... Θα της το πω με τέμπο...

— Κι' αφού του εϊταν ακόμα μία φορά να προσέξει, ο γέρος έφυγε, τραβώντας για το σπίτι της χωρακαμένης γυναίκας του καπετάν Νικόλα. Σαν έφτασε εκεί, χτύπησε την πόρτα και του άνοιξε η είδα.

» Ο ναύτης ξερόβηξε λίγο κ' έπειτα της εϊπε με τον πιο φυσικό τρόπο του κόσμου:

— Καλημέρα, κυρά μου... Δεν μου λές, εσύ εϊσαι η... χήρα του καπετάν Νικόλα; ;...».

Και ο ποιητής των «Σκιών» και των «Φωνών της Θαλάσσης», τελειώνοντας την ιστορία του, άρχισε να γελάει, κωνιώντας συγχρόνως το κεφάλι του.

Μα το γέλιο του δεν έμιαξε καθόλου με των άκραστών του.

Ο Πορφύρας εϊταν πολύ γνωστός στον Πειραιά. Δεν τον εϊξεραν μόνο οι άνθρωποι που εϊχαν ύποχρέωση να τον ξέσουν, αλλά κ' οι άπλοικοι άνθρωποι του λαού. Οι περισσότεροι απ' τους τελευταίους εϊχαν μια συγκεκριμένη αντίληψη της προσωπικότητός του και μετέδιδαν συχνά το όνομά του με το φευδόνιμό του.

— Ο κος Δημητράκης ο Πορφύρας, που γράφει τραγούδια, έλεγε γνωστός ψωράς του Πειραιώς.

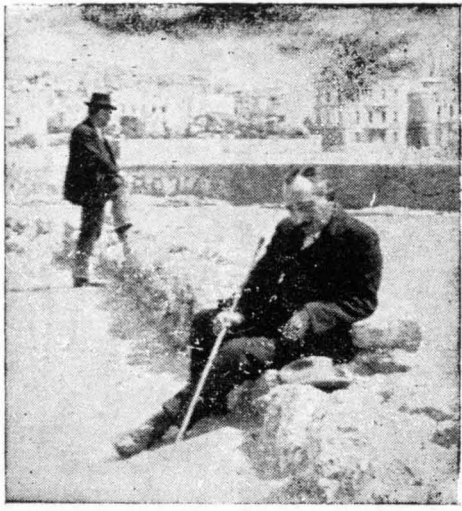
Ο ίδιος ψωράς —τύπος περιφρημος του Πειραιώς— μιλούσε συχνά και για ένα περιπάτο του μαζί με τον ποιητή στις βραχώδεις άκτές της Πειραικής Χερσονήσου. Αφού περπάτησαν άρεκτη ώρα, έξαφνα τον έχασε από μπροστά του. Έψαξε εδω, έψαξε εκεί, πουθενά ο Πορφύρας... Τέλος τον άνακάλυψε σε μια σχισμή των βράχων κάτω απ' τα ερείπια των Μακρών Τειχών να σκαλίζει με το βούι ψήγματα του το χώμα και τα βότσαλα. Εϊταν άπορηρημένος ολόκληρος απ' το σκάλομα αυτό, σαν το χρισθήρα που ψάχνει να βρει ψήγματα χρυσού.

Τι έκανε; Άπλούστατα, έψαχνε να βρει άρχαία νομίσματα. Δεν θα το πίστευα ποτέ μου, ότι εινε δυνατόν να ύπάρχουν άρχαία νομίσματα στις άκτές της Πειραικής, αν ο ποιητής δεν μου εϊχε δείξει κάποτε στο σπίτι του μερικά απ' αυτά, τα όποια εϊχε βρει ψάχνοντας κατά τους περιπάτους του.

Ο Πορφύρας, όπως άλλωστε συμβαίνει με όλους τους αληθινούς ποιητάς, μιλούσε σπανιώτατα για ποίηση. Όταν όμως μιλούσε, έβλεπε τον άνθρωπο που καταλάβαινε περισσότερο από κάθε άλλον απ' αυτά τα πράγματα. Έξέφερε λεπτές και σοφές παρατηρήσεις και τις κρίσεις του θα τις έζηλευε άσφαλώς και ο καλλίτερος κριτικός. Έλάτρευε τους Άγγλους ποιητάς κ' η ποιητική του μόρφωση, μολονότι δεν την έπεδείκνυε ποτέ, εϊταν άπεραντη.

Τους άλλους ανθρώπους των γραμμάτων, τους έβλεπε σπανιώτατα. Άλλοτε ανέβαινε σχεδόν κάθε βράδι στις Άθήνας, περνούσε απ' το βιβλιοπωλείο του Βασιλείου του έδωδου του —πού, κατά μοιραία σύμπτωση, πέθανε κ' αυτός την έπομένη του θανάτου του ποιητού— έβρισκε εκεί καμιά παρέα, πήγαινε κατόπιν σε καμιά ταβέρνα και κατέληγε στα παρασκήνια του θεάτρου της Κυβέλης.

Κατά τα τελευταία χρόνια όμως ανέβαινε σπανιώτατα στην πρωτεύουσα. Μόνο ο αδελφός του κατόφθινε να τον τραβάει λίγο πιο

Ο άποθανών ποιητής Λάμπρος Πορφύρας, στην άπαρημένη του Φρεατιύδα.

ΤΟΥΡΚΙΚΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

Η ΕΛΕΗΜΟΣΥΝΗ

Μιά μέρα, ο Ίμπραήμ Άλης, ο πλούσιος νοικοκύρης του Τσεσμέ, πήρε το Κοράνι και κατέβηκε κάτω στον κήπο του. Έκει ξάπλωσε στον ίδιο μιάς λεμονιάς κ' άρχισε να διαβάσει το ιερό βιβλίο. Άξαφρα κοινοστάθηκε σε μιά φράση, στήριξε το δάχτυλό του και συλλάβισε τὰ λόγια αυτά:

«Η ευσέβεια δεν εγκείται μόνο στο να στρέφεται το πρόσωπό σας κατά την Άνατολή και να προσεύχεσθε. Άληθινά ευσέβεις είν' εκείνοι που ενεργούν τον πλησίό τους, έλεούν τὰ όφρανα, τούς φτωχούς, τούς δυστυχείς και τούς ζητιάνους...»

Τὰ λόγια αυτά του Κοραίου έκαμαν βαθιά έντύπωση στον Ίμπραήμ Άλη, ο οποίος αποφάσισε να κάμει άμέσως μιά έλεημοσύνη για ν' άξιωθεί να πάει στον παράδεισο και να πη από το ποτάμι που τρέχει μέλι και γάλα.

Την παραμονή λοιπόν του Μπαρραμού άγόρασε ένα άρνι κ' άφού τούφαξε και τούδαρε, τού έβγαλε τ' άντερα και την κοιλιά και τὰ χάρισε στο φτωχό γείτονά του, το Νουρεντίν. Ό φτωχός πήρε τ' άντερα και την κοιλιά κ' ευχαρίστησε τον Ίμπραήμ έφέντη για τὸ δώρο του.

Την άλλη μέρα, ο Ίμπραήμ κ' ο Νουρεντίν συναντήθηκαν στην άγορά.

— Έ, ήταν καλή ή κοιλιά ; ρώτησε ο Ίμπραήμ Άλης τὸ φτωχό Νουρεντίν.

— Έξαισία ήταν, απάντησε εκείνος. Ό Θεός άς σ' έχει εύλογημένον !

Τὸ βράδυ τῆς ίδιας ήμέρας, συναντήθηκαν πάλι ο Ίμπραήμ με τὸ Νουρεντίν κ' ο πλούσιος ρώτησε τὸ φτωχό :

— Έ, ήταν καλή ή κοιλιά ;

— Καλή, αποκρίθηκε ο Νουρεντίν. Ό Θεός να σε φυλάει από κάθε κακό.

Την άλλη μέρα συναντήθηκαν πάλι και άντλήλαξαν ξανά τὰ ίδια λόγια.

Τὸ πράγμα αυτό επαναλαμβάνονταν πολλές ήμέρες, τόσο που ο καιμένος ο Νουρεντίν άρχισε να υποφέρει από μεγάλη στενωχόρια και να βλαστημάει την ώρα που δέχτηκε από έναν τέτοιον άνθρωπο ένα τέτοιο δώρο.

Μιά μέρα λοιπόν ελτε στη γυναίκα του :

— Γυναίκα, θά σκάσω άπ' τὸ κακό μου. Δεν θά μπορέσω ποτέ να ξεμπλέξω άπ' τὸ γείτονά μου με την κοιλιά εκείνη που μου χάρισε. Γι' αυτό, γυναίκα, αποφάσισα να ξενητευθώ. Θα πάω μακριά για να μὴ ξανακούσω να με ρωτούν άν μου άρεσε ή κοιλιά...

Έτσι και τώκανε...

Πέντε χρόνια πέρασαν που ο Νουρεντίν βρισκόταν στην Ξενιτιά. Κατά τὸ διάστημα αυτό, ο πλούσιος Ίμπραήμ Άλης έγινε φτωχός, ενώ αυτός κέρδισε πολλά χρήματα κ' αποφάσισε τέλος να ξαναγυρίσει στην πατρίδα του. Στο γυρισμό του, συνάντησε τὸν Ίμπραήμ να στέκεται σε μιά γωνία και να ζητάει έλεημοσύνη.

— Κάμε μιά έλεημοσύνη, άφέντη, ελτε και στο Νουρεντίν, χωρίς να τὸν γνωρίσω. Ήμουν κ' έγὼ μιά φορά πλούσιος. Κι' έκαμα τὸ κόσμου τῆς καλωσίνες. Κάποτε μάλιστα, άνήμερα τὸ Μπαρράμ, χάρισα σ' έναν φτωχό γείτονά μου, Νουρεντίν τὸν λέγανε, μιά κοιλιά κ' όλα τῆς τ' άντερα. Τ' άκουσε, άφέντη. Μιά κοιλιά...

Ό δίστυχος ο Νουρεντίν έφριξε. Έφριξε όλο του τὸ πουργι στον Ίμπραήμ και ξαναγύρισε άναυδός στην Ξενιτιά...

πέρα από τὴ Φρεατινίδα του. Μά ο άδελφός του, ο οποίος εργάζεται στις Ίνδιες, έρχόταν μιά φορά για τρεις μήνες, κάθε δύο χρόνια, κ' έτσι οί Άθηναίοι διανοοίμενοι, που τόσο αγαπούσαν τὸν Πορφύρα, σπανιότατα τὸν έβλεπαν.

Συχνά όμως μερικοί άπ' αυτούς κέεστροάτειαν επίτηδες ως τὴ Φρεατινίδα και τὸν ανακάλυπταν εκεί. Αυτό προξενούσε ξεχωριστή χαρά στον ευσέβητο ποιητή.

Λένε για τὸν Πορφύρα πὸς έπνε πολύ. Αυτό όμως είνε ύπερβολή. Έπνε μόνο λίγα ποτήρια κρασί που ίσως άλλον δεν θά τὸν πείραζαν καθόλου, μά αυτόν τὸν πείραζαν, γιατί ο δαγματισμός του ήταν έξαφρητικός λεπτός.

Για τὸν Πορφύρα τὸ κρασί είναν τὸ ναρκωτικό του, όπως είναν και για τὸν Πόε, τὸν Βερλαίν και τὸσους άλλους μεγάλους ποιητάς. Όταν ένας ποιητής πίνει, ή μέθη του δεν μοιάζει με τὸν άλλον ανθρώπου, γιατί ενώ τὸς τελευταίους τὸς αποκτηνώνει, τὸν ποιητὴ τὸν ἀπολυτρώνει. Αὐτὴ τὴν ἀπολύτρωση ετίμησε ο Πορφύρας στο κρασί.

Ός δὸν τὸν λύτερωσε όριστικά ο θάνατος από τὸ βάρος τῆς ζωῆς.

ΓΙΑ ΝΑ ΜΑΝΘΑΝΕΤΕ

ΚΑΙ ΝΑ ΔΙΑΣΚΕΔΑΖΕΤΕ

— Σε μιά έκθεση έργων ζωγραφικῆς και γλυπτικῆς που έγινε πρό μηνός στο Βερολίνο, μεταξύ τὸν άλλων εκθεμάτων, ήταν κ' ένα άγαλμα του Χίνδενμπουργκ, κατασκευασμένο όλόκληρο από πεπεσμένο χαρτί.

— Τὸ άγαλμα αυτό, αληθινὸ θαύμα τέχνης και κομψότητος, έχει ύψος 8 μέτρων και βάρος 2.325 κιλάδων.

— Όλα τὰ γνωστά ήφραίστεια, σ' όλη τὴ Γῆ, άνέρχονται σε 672, από τὰ όποία 270 μόνο είνε εν ενεργεία.

— Από τὰ ήφραίστεια αυτά, 80 βρίσκονται στην Άμερική, 24 στην Άσία, 20 στην Άφρική και 109 στην Ίάβα.

— Στη Νέα Ζηλανδία, μέσα σε μιά περιοχή 127 μιλίων, υπάρχουν 63 ήφραίστεια, τὸ ύψος τὸν όποίων ποικίλει από 190 ως 900 μέτρα.

— Από τὰ χρυσορυχεία τῆς Νέας Ζηλανδίας, έξάγεται κάθε χρόνο χρυσός αξίας 50.000.000 λιρών.

— Τὸ ποί που καταναλώνεται ήμερησίως σ' όλη τὴν Άγγλία, άνέρχεται σε 600.000 όκάδες.

— Κάθε τετραγωνικό χιλιόμετρο θαλάσσης περιέχει 120.000.000 ψάρια.

— Άπ' όλα τὰ πουλιά τῆς Γῆς, τὸ πιο μαζωδίο είνε ο κύκνος, ο όποιος εἶν περιπου 300 χρόνια.

— Η αξία τῆς κίννης που έξάγεται κάθε χρόνο άπ' τὴν Ίάβα, άνέρχεται σε 175.000.000 λίρες.

— Σύμφωνα με μιά τελευταία στατιστική του Βατικανού, ή καθολικῆς εκκλησίης σ' όλο τὸν κόσμο άνέρχονται σε 232.000.

— Στο Ζωολογικό Μουσείο του Λονδίνου βρίσκεται τὸ μεγαλύτερο τὸν έντόμων, όνομαζόμενο «Πτεροτήτ' Έλαφος» και τὸ όποίο ζυγίζει περίπου δύο κιλά.

— Τὰ αεροπλάνα που εκτελούν τις έναέρεις ταχυδρομικῆς συγκοινωνίης τῆς Εύρώπης, άνέρχονται σε 3.715.

— Ό άριθμός τὸν εκ γενετῆς τυφλὸν άναλογεί σε 65 επί ενός εκατομμυρίου ανθρώπων.

— Στην Ίταλική πόλι Μοντεφόρε, έγινε τὴν περασμένη βδομάδα ένα άγριο σεισμικό δράμα.

— Ένας σωφός, θέλοντας να εκδικηθῆ τὴ γυναίκα του και να τὴν τιμωρήσει για τὴ σεξουαλική της άπιστία, τὴν πήρε με τὸ αὐτοκίνητό του, δῆθεν για να τὴν μεταφέρει σ' ένα γειτονικό χωριό, όπου έμεναν οί γονεῖς τῆς.

— Καθ' όδὸν όμως, τῆς έφίμωσε τὸ στόμα, τὴν έδεσε χειροπόδαρα και τὴν μετέφερε σ' ένα παρακείμενο δασύλλιο, όπου και τὴν έδεσε στον κορμό ενός δέντρου. Έστερ' άρῶν τὴν περιέλουσε με βεζζίνη, τῆς έβαλε φωτιά και τὴν έκοψε ζωντανή !

— Τὸ γραφεῖο Τύπου τῆς Κοινωνίης τὸν Έθνῶν, εκκλωφόρησε πρό ήμερὸν μιά στατιστική, σύμφωνα με τὴν όποία ή Άμερική έχει τὸς περισσότερους άνέργους. Άκολουθεῖ κατόπιν ή Άγγλία, ή Γερμανία, ή Γαλλία και τελευταία ή Ίταλία.

— Οί μισθοί που πληρώνει κάθε μήνα ή παγκοσμίου φήμης Κινηματογραφική Έταιρεία «Μετρο-Γκόλντγουϊν Μάγερ» στο τεχνικό και καλλιτεχνικό τῆς προσωπικό, άνέρχονται σε 325.000.000 δραχμῶν !

— Ένα από τὰ ἀπολαυστικότερα χειμερινά σπόρ τῆς Άλάσκας, είνε ή Κινοδρομῆς.

— Τέσσερα ή πέντε σκυλιά δένονται καταλληλώς και σύρουν τὸ έλικυθρο, πάνω στο όποιο βρίσκεται ο τζοκεῖ.

— Η Κινοδρομῆς αυτές γίνονται, φυσικά, σε μέρη όπου οί δρόμοι είνε γινοστρωμένοι, ή δε απόσταση, τὴν όποία συνήθως διανύουν, φτάνει τὰ 400 χιλιόμετρα.

— Όπως δε στις Ίπποδρομῆς οί διάφοροι φίλαθλοι στοιχηματίζουν πάνω σε είνουσιμένα τους άλογα, έτσι και στις Κινοδρομῆς οί διάφοροι παίκτη έχουν τὰ είνουσιμένα τους έλικυθρα, πάνω στα όποία παίζουν σημαντικά ποσά.

— Η Άμερικανική Κυβέρνησις σκέπτεται ν' αντικαταστήσει τὸν τροπό τὸν θανατικὸν εκτελέσεων.

— Αντι τῆς ήλεκτρικῆς καρέλλας, πρόκειται να εφαρμοσθῆ τὸν δι' ασφυξίας θάνατο. Ό μελλοθάνατος θα κλεινεται σ' ένα ειδικὸ κελλί, στο όποίο θά δοχετεύεται ισχυρό ρεύμα φωταερίου κ' έτσι θά πεθαίνει.

— Άπ' τὸν καιρό που ιδρύθη τὸ ανώτατο Σοβιετικό παράσημο του Λένιν, έχει απονεμηθει μονάχα σε 15 πρόσωπα, μεταξύ τὸν όποίων συγκαταλέγεται κ' ο διάσημος συγγραφεύς Μαξιμ Γκόρκυ.

— Άπ' τὴ Βραζιλία έξάγεται κάθε χρόνο καφές αξίας 250.000 λιρών.

Ο ΣΥΛΛΕΚΤΗΣ

